

10 lat ISTNIENIA OGRODU BOTANICZNEGO UNIWERSYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO

Piotr Reda

kierownik ds. naukowych ogrodu botanicznego

18 października 2017 r. Ogród Botaniczny Uniwersytetu Zielonogórskiego obchodził 10-lecie swojego istnienia. Jego siedziba znajduje się przy ul. Botanicznej 50a w Zielonej Górze. W miejscu obecnego ogrodu istniał przedwojenny ogród botaniczny, który powstał w latach 30. XX w. Projektantem historycznego ogrodu był emerytowany inspektor budowy ogrodów z Wrocławia - Rickheben. Niestety na przełomie lat 50. i 60. teren dawnego ogrodu w dużym stopniu przeznaczono pod budowę Zespołu Szkół Budowlanych, który otwarto w 1961 r.

Współczesny Ogród Botaniczny powstał dzięki zaangażowaniu profesora Leszka Jerzaka - Prezesa Zarządu Okręgu Ligi Ochrony Przyrody w Zielonej Górze i ówczesnego Dziekana Wydziału Nauk Biologicznych Uniwersytetu Zielonogórskiego, przy wsparciu i obsłudze logistycznej Miasta Zielona Góra. Projekt przygotowała w 2005 r. Grupa Projektowa ISBA z Wrocławia (nazwa projektu: Zielonogórski Ogród Botaniczny). Budowa

Ogrodu była dofinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Interreg IIIA, którego beneficjentem było miasto Zielona Góra. Oficjalne otwarcie nowego Ogrodu odbyło się 18 października 2007 r. Ogród wraz z zapleczem technicznym zajmuje powierzchnię 2,96 ha. Jest w nim uprawianych blisko 600 gatunków i odmian roślin. Są to głównie drzewa i krzewy, choć w ostatnich latach sukcesywnie wzbogacamy także kolekcje roślinne o byliny. Rośliny uprawiane w naszym ogrodzie pochodzą z bardzo różnych stron świata: Europy, Azji i Ameryki Północnej oraz różnych środowisk: lasów, zarośli, łąk, siedlisk górskich, wodnych, bagiennych, itd. Zebrane są one w 5 działach tematycznych: Systematyki Roślin, Roślin Wilgociolubnych, Roślin Górskich, Roślin Użytkowych i Geograficznym wraz z odpowiednimi poddziałami. Ponadto działy te są uzupełnione o kolekcję traw ozdobnych i kolekcję pnączy.

W ogrodzie uprawiamy także rośliny o specjalnym statusie, bardzo cenne za uwagi na ochronę przyrody, zachowanie bioróżnorodności, a także ze względów kulturowych. Są nimi gatunki rzadkie w naturze i często objęte ochroną lub potomkowie cennych drzew w naszym krajobrazie i kulturze.

Na przykład przekazani nam przez Regionalną Dyрекcyję Lasów Państwowych w Zielonej Górze żywi potomkowie: dębu „Napoleon” - najgrubszego dębu w Polsce, który spłonął doszczętnie w 2010 r., dębu „Chrobry” - najstarszego dębu w Polsce, także zamierającego w wyniku podpalenia jesienią 2014 r., czy unikatowej regionalnej odmiany hodowlanej - dębu bezszypułkowego ‘Muscaviensis’ (odm. mużakowska).

Przez dziesięć lat istnienia Ogrodu regularnie był on uzupełniany o nowe gatunki i odmiany roślin oraz wzbogacany o infrastrukturę edukacyjną i techniczną: profesjonalne etykiety roślin, tablice informacyjne działów tematycznych i wybranych roślin, tablice edukacyjne, drukowane materiały informacyjno-promocyjno-edukacyjne (ulotki, foldery, ilustrowany przewodnik po Ogrodzie), stronę internetową, monitoring, kompostownik, szklarnie do celów badawczych i rozmnażania roślin, skrzynki lęgowe dla ptaków i nietoperzy, hotel dla owadów. Przystosowaliśmy także Ogród dla potrzeb osób niepełnosprawnych, pozabawiając go barier architektonicznych. W wyniku czego został on w 2009 r. laureatem konkursu urbanistycznego „Zielona Góra bez barier” w kategorii *przestrzeń publiczna*.

Ogród Botaniczny Uniwersytetu Zielonogórskiego realizuje podstawowe zadania i misję: uprawy rzadkich i ciekawych roślin, badań naukowych, kształcenia studentów, edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych, prowadzenia seminariów i kursów zawodowych, udziału i współorganizowania konferencji naukowych. Ponadto prowadzimy liczne działania promujące Ogród, Uniwersytet Zielonogórski i Miasto Zielona Góra oraz popularyzację wiedzy przyrodniczej, edukacji ekologicznej i zdrowego trybu życia. W ramach tych działań w Ogrodzie odbywały się liczne wydarzenia cykliczne: obchody światowego dnia Fascynujący Świat Roślin (2013-2017), Wystawy kotów (2013, 2014), obchody Dnia Dziecka (2013-2017), festyn rodzinny Dzień Indiański (2013-2015), obchody Wielkiego Dnia Pszczół (2013-2015), Wystawy Bonsai (2014, 2015). W Ogrodzie odbyły się także liczne wydarzenia indywidualne, często o charakterze jubileuszowym: dni otwarte z okazji 20-lecia Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (22.09.2013), uroczyste sadzenie drzew - prezentu od firmy Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. (27.11.2013), impreza prozdrowotna Warzywiada (07.06.2014), Wystawa owadów (12.08.2014), sadzenie drzew z okazji 90-lecia Lasów Państwowych i 114. zjazdu Polskiego Towarzystwa Leśnego (03.09.2014), Wystawa grzybów (17.09.2014), sadzenie drzew z okazji 110-lecia powstania Związku Nauczycielstwa Polskiego (11.06.2015), Festyn Zdrowo-Owocowo (13.06.2015), Noc Biologów (15.01.2016), performance „Świejące Pingwiny” (02.09.2017).

7 lipca 2015 r. po pozytywnym przejściu procedury weryfikacyjnej, Ogród Botaniczny Uniwersytetu Zielonogórskiego uzyskał uprawnienia w postaci zezwolenia Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska na oficjalne prowadzenie ogrodu botanicznego w myśl przepisów ustawy o ochronie przyrody. W ślad za tym, 9 września 2015 r. Ogród został także włączony do Rady Ogrodów Botanicznych i Arboretów w Polsce.

Z kolei na mocy porozumienia z 16 marca 2016 r. pomiędzy Uniwersytetem Zielonogórskim (reprezentowanym przez Rektora prof. Tadeusza Kuczyńskiego) a Zakładem Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Zielonej Górze (reprezentowanym przez Dyrektora Wojciecha Jankę), administrowanie Ogrodem Botanicznym zostało przekazane jednostkom Miasta Zielona Góra. Jednak porozumienie nadal zapewnia Uniwersytetowi Zielonogórskiemu nadzór merytoryczny i naukowy nad Ogrodem, a studentom i pracownikom naukowym dostęp w celu prowadzenia zajęć dydaktycznych i badań naukowych.

